

Posudek vedoucí diplomové práce

Název práce: Proces rozhodování v etickém kontextu jako výchovný úkol u žáků 8. a 9. tříd

Autor práce: Bc. Veronika Razimová

Obor studia: Pedagogika volného času

Posudek vypracovala: PhDr. Bc. Zuzana Svobodová, Ph.D.

Datum: 10. 5. 2014

Formální hodnocení:

Předložená práce o rozsahu 90 tiskových stran do Závěru včetně splňuje stanovený obsahový limit pro diplomové práce. Grafická, gramatická i stylistická úroveň práce je dobrá, jen na několika místech jsem našla neopravené překlepy, které se ve dvou případech ale týkají také příjmení autorek (Zoller, Pelcová), což může způsobit potíže při dalším využití předkládané práce, dále na s. 41 je uvedeno „vzduch“ namísto „duch“ (jde o zrození z Ducha Božího).

Obsahové hodnocení:

Práce je strukturována do čtyř kapitol. V Úvodu autorka formuluje cíl práce: „představit proces rozhodování jako úkol výchovy a možnosti jeho realizace u žáků 8. a 9. tříd, a to s důrazem na etický kontext“ (s. 6) a dílčí otázky, z nichž vybírám: „Jakým způsobem je pubescent schopen uvažovat o možnostech svého jednání a co může jeho uvažování ovlivňovat? Jakým způsobem mu v tom můžeme jako vychovatelé pomoci?“ (s. 6). Z dalšího textu v úvodu vyplývá rovněž motivace autorky pro vybrané téma a osobní cíl práce – poskytnout „zájemcům o problematiku svobodného rozhodování pestřejší pohled na věc“ (s. 8).

První kapitola je věnována charakteristice zvolené věkové skupiny, tj. dospívání, z hlediska cíle práce se autorka zaměřila především na oblast kognitivního vývoje, otázky spojené s hledáním identity, socializací a morálním vývojem. Samostatná podkapitola je věnována pohledu vybraných filosofů na vývojová stádia či životní proměny člověka.

Druhá kapitola je nazvána „Filosofická výchova jako cesta k zodpovědnému rozhodování“. Autorka zde zdůvodňuje vzhledem k cíli práce své zaměření na prameny k filosofii výchovy, neboť i zde nachází odpovědné samostatné rozhodování jako jeden ze zásadních cílů. Postupuje v historickém sledu, aby ukázala podstatu a směřování výchovy jako proces k umění uplatňovat svobodu a stávat se odpovědným. Autorka tak představuje filosofii výchovy jako možnou cestu pro vychovatele, kteří mají doprovázet žáky i v jejich rozhodování o volbě povolání či životního směřování. Velmi diskutabilní se zde jeví interpretace na s. 51–52 (Sartre, Camus) a dále na s. 60 (Platón nezmiňuje pomoc „mimolidské instance“, zda jsou pro soudobou společnost vzory

Augustin, Tomáš Akv. a J. A. Komenský je otázkou, nemohu souhlasit s tím, že by všichni existencialisté odmítali vědecké zkoumání, ani s tím, že postmoderna neuznává žádný ideál).

Třetí kapitola se zabývá rozhodovacím procesem v etickém kontextu, připomíná podstatu etiky, její úkol a předpoklady mravního jednání. Zvláštní prostor je věnován také svědomí, smýšlení, hodnotám a samotnému procesu rozhodování jako cestě od váhání k volbě podle Paula Ricoeura.

Čtvrtá kapitola nese název „Výchova k zodpovědnému rozhodování z pohledu etiky“. Zde autorka vstupuje do dialogu s kurikulárním dokumentem pro základní vzdělávání a odhaluje hlubší možnosti, jak chápat termín kompetence, který v jistém porozumění může být v rozporu s výchovou k autentickému lidství.

V Závěru autorka znovu připomíná hlavní cíl práce a shrnuje přínos jednotlivých kapitol, nastiňuje také možnosti filosofie výchovy či etické výchovy při pomáhání v náročném procesu rozhodování.

Závěr:

Autorka si vytkla vzhledem k vlastnímu oboru velmi zajímavé téma a při jeho zpracování využila cesty několika oborů, zejména si vážím toho, že pro splnění vytčeného cíle čerpala z oblasti filosofie, etiky a filosofie výchovy. Jako vedoucí práce musím konstatovat, že autorka své téma zpracovávala s velkým osobním zaujetím. Vznikla tak pozoruhodná práce, která může například i vyučujícím v rámci etické či občanské výchovy otevřít další otázky a možnosti, jak hovořit s dospívajícími o jejich volbách, ať již profesních, nebo životních. Přesto jsem nenašla přímo formulované konkrétní odpovědi na vytčenou otázku z úvodu „Jakým způsobem mu v tom [žákovi v rozhodování] můžeme jako vychovatelé pomoci?“. (Přestože z kontextu práce leckteré vyplývají.)

Předloženou diplomovou práci doporučuji k obhajobě a v případě kvalitního zodpovězení níže uvedených otázek navrhuji hodnotit známkou: 2.

Otázky k obhajobě:

- 1) Prosím vysvětlete, co míníte pojmem „filosofická doktrína“ na s. 30.
- 2) Pokuste se v krátkosti konkrétně ukázat, jakým způsobem by bylo možné prohloubit u žáků 8. tříd „dovednost“ v procesu rozhodování. (Pokuste se zodpovědět otázku z úvodu, která byla uvedena mezi dílčími cíli.)
- 3) V textu odkazujete na práci Kohlbergovu z roku 1994, v bibliografii uvádíte 1995 – jedná se o toto dílo, případně o jaké jiné?

V Praze dne 10. 5. 2014

PhDr. Bc. Zuzana Svobodová, Ph.D.